

Małopolski Bank Spółdzielczy w Wieliczce

*Załącznik nr 1
do Uchwały nr 27/11 Zarządu
Małopolskiego Banku Spółdzielczego
w Wieliczce z dnia 19.04.2011r.*

**INFORMACJA ILOŚCIOWA I JAKOŚCIOWA
DOTYCZĄCA ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ
MAŁOPOLSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W WIELICZCE
wg stanu na 31.12.2010 rok**

Wieliczka, kwiecień 2011 r.

Spis treści:

I.	INFORMACJE OGÓLNE.....	3
II.	INFORMACJE O ZASADACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU	3
III.	FUNDUSZE WŁASNE	5
IV.	PRZESTRZEGANIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH	6
	1. Ekspozycje ważone ryzykiem oraz kwoty minimalnych wymogów kapitałowych.....	6
	2. Kapitał wewnętrzny.....	7
V.	RYZYO KREDYTOWE	9
	1. Strategia i cele zarządzania ryzykiem kredytowym	9
	2. Identyfikacja ryzyka kredytowego.....	10
	3. Zabezpieczenia jako narzędzie redukcji poziomu ryzyka kredytowego	10
	4. Monitorowanie i pomiar ryzyka kredytowego	11
	5. Raportowanie ryzyka kredytowego.....	13
	6. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.....	13
	7. Dane finansowe dotyczące ekspozycji na ryzyko kredytowe.....	14
	8. Ryzyko kredytowe na rynku hurtowym oraz ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym	20
VI.	RYZYO PŁYNNOŚCI.....	21
VII.	RYZYO WALUTOWE.....	23
VIII.	RYZYO STOPY PROCENTOWEJ.....	24
IX.	RYZYO OPERACYJNE	27
X.	POZOSTAŁE RODZAJE RYZYKA.....	29

I. INFORMACJE OGÓLNE

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Polityki Informacyjnej Banku oraz Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. (z późn. zm.) w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu.

Informacja o charakterze jakościowym i ilościowym dotycząca adekwatności kapitałowej Małopolskiego Banku Spółdzielczego w Wieliczce, zwanego dalej Bankiem, przedstawia informacje wg stanu na dzień 31.12.2010 roku. Bank nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym, a informacje ogłaszane są na poziomie indywidualnym. W niniejszej informacji zawarto wszystkie dane dotyczące adekwatności kapitałowej, o których mowa w załącznikach do Uchwały nr 385/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 roku, z wyjątkiem informacji nieistotnych.

Dane liczbowe podane są w zaokrągleniu do pełnych tysięcy złotych.

Małopolski Bank Spółdzielczy w Wieliczce jest uniwersalnym bankiem działającym w województwie małopolskim i oferującym usługi na rzecz klientów detalicznych i instytucjonalnych. Poza Centralą Bank prowadzi działalność poprzez sieć jednostek organizacyjnych, prowadzących działalność operacyjną. Wykaz jednostek organizacyjnych na dzień 31.12.2010r. wraz z ich lokalizacją przedstawiono w tabeli.

Jednostka organizacyjna	Lokalizacja
Oddział w Wieliczce	32-020 Wieliczka, ul. Kilińskiego 2
Oddział w Myślenicach	32-400 Myślenice ul. Rynek 16
Oddział w Krakowie	30-611 Kraków, ul. Wystouchów 4
Oddział w Kłaju	32-015 Kłaj 654
Oddział w Niepołomicach	32-005 Niepołomice ul. Kościuszki 20
Filia w Krakowie	30-556 Kraków, ul. Wodna 2
Filia w Wieliczce	32-020 Wieliczka, Plac Kościuszki 1
Filia w Wieliczce	32-020 Wieliczka, Dembowskiego 2
Filia w Niepołomicach	32-005 Niepołomice, ul. Szeroka 1
Filia w Gdowie	32-420 Gdów Rynek 40
Filia w Myślenicach	32-400 Myślenice, Rynek 8/9
Filia w Zabierzowie Bocheńskim	32-007 Zabierzów Bocheński
POK w Wieliczce	32-020 Wieliczka, ul. Kilińskiego 2
POK w Trąbkach	32-041 Biskupice
POK w Raciechowicach	32-415 Raciechowice

II. INFORMACJE O ZASADACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU

W Banku prowadzony jest proces zarządzania ryzykiem na jaki naraża Bank prowadzona działalność na podstawie pisemnych strategii i procedur przyjętych przez Zarząd Banku. Cele strategiczne oraz zasady polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatnością kapitałową podlegają akceptacji przez Radę Nadzorczą. Obowiązujące procedury w tym zakresie podlegają okresowej weryfikacji stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych funkcjonowania Banku.

Cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem obejmują:

- a) Ochronę funduszy własnych oraz innego rodzaju pasywów, takich jak depozyty powierzone przez klientów.
- b) Zapobieganie stratom oraz wykorzystywanie możliwości osiągnięcia zysku w środowisku podlegającym kontroli, tzn. w ramach określonych reguł, procesów, parametrów, będących przedmiotem okresowych przeglądów i zmian przeprowadzanych przez Zarząd Banku.

- c) Rozwijanie działalności operacyjnej zgodnie z założeniami przyjętymi przez Zarząd i zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą w Strategii działania Małopolskiego Banku Spółdzielczego w Wieliczce.

W Banku przyjęto 4 stopniowy schemat organizacji regulacji wewnętrznych. Ogólne ramy zarządzania ryzykiem zostały określone w następujących dokumentach przyjętych przez Zarząd i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą. Są to:

- a) Strategia działania Banku.
- b) Strategia zarządzania ryzykiem określająca generalne zasady zarządzania ryzykiem.
- c) Polityka kapitałowa określająca generalne zasady planowania, zarządzania kapitałowego oraz awaryjne plany kapitałowe.
- d) Polityki zarządzania ryzykami, które w istotnym stopniu wpływają na działalność Banku.

Uszczegółowieniem procedur, o których mowa w pkt a-d) powyżej są przyjęte przez Zarząd zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, delegujące obowiązki na poziom poszczególnych komórek organizacyjnych. Zasady te określają procedury operacyjne zawierające opis poszczególnych czynności przeprowadzanych przez Wydziały oraz Stanowiska w ramach procesu zarządzania ryzykiem.

W skład struktury organizacyjnej procesu nadzoru i zarządzania ryzykiem oraz adekwatnością kapitałową wchodzi:

- a) Rada Nadzorcza.
- b) Zarząd.
- c) Komitety (Komitet Kredytowy, Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym).
- d) Wydział Ryzyka i Analiz.
- e) Wydział Audytu Wewnętrznego.
- f) Pozostałe komórki organizacyjne, które mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka wprowadzonymi w formie wewnętrznych regulacji.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad jakością zarządzania ryzykiem przez Zarząd oraz nad kontrolą procesu zarządzania ryzykami, zatwierdza jego główne cele i wytyczne, a także apetyt na ryzyko Banku.

Zarząd jest odpowiedzialny za całokształt zarządzania ryzykiem w Banku oraz podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym wpływających na skalę i strukturę ryzyka obciążającego Bank w ramach zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko. Zarząd zatwierdza metody zarządzania poszczególnymi ryzykami i kapitałem, w tym proces: identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli, raportowania, podejmowanych działań zaradczych a także przeglądu i weryfikacji procesu.

Komitety powołane przez Zarząd uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem oraz oceny i szacowania adekwatności kapitału wewnętrznego wypełniając funkcje opiniodawczą i rekomendacyjną w stosunku do Zarządu w zakresie strategii zarządzania ryzykami, zasad i procedur zarządzania ryzykiem.

Wydział Audytu przeprowadza kontrolę i audyt wewnętrzny procesu zarządzania ryzykiem, jego zgodność z regulacjami prawnymi i przepisami wewnętrznymi. Badaniu podlega także jakość i efektywność przeprowadzanych w ramach poszczególnych komórek organizacyjnych kontroli funkcjonalnych. Wydział Audytu uczestniczy także w procesie niezależnego przeglądu procesu zarządzania ryzykiem i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego oraz zapewnia organom Banku obiektywne i niezależne opinie na temat działalności Banku.

Zadania w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka są przypisane do poszczególnych komórek organizacyjnych, które odpowiadają za identyfikację, pomiar, monitoring i koordynację działań zaradczych.

III. FUNDUSZE WŁASNE

Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2010 r. składały się z funduszy podstawowych i uzupełniających i wyniosły **29 777 tys. zł.** Poniżej przedstawiono zestawienie poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku określonych w art. 127 Ustawy Prawo bankowe i Uchwale 381/2008 KNF w sprawie funduszy własnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość 2009	Wartość 2010
A.	Fundusze podstawowe	23 067	26 430
1.	Fundusze podstawowe zasadnicze	21 843	24 971
	fundusz udziałowy zadeklarowany	1 552	1 579
	należne wpłaty na fundusz udziałowy	-42	-17
	fundusz zasobowy	20 333	23 409
2.	Fundusz ogólnego ryzyka	1 500	1 700
3.	Wynik finansowy bieżącego okresu oraz w trakcie zatwierdzania w części zweryfikowanej przez biegłego rewidenta pomniejszony o planowane obciążenia	0	0
4.	Pomniejszenia funduszy własnych podstawowych	276	241
	<i>w tym: pomniejszenia o wartości niematerialne i prawne</i>	276	241
B.	Fundusze uzupełniające	4 347	3 347
1.	Fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego	347	347
2.	Pożyczka podporządkowana	4 000	3 000
C.	Fundusze własne ogółem	27 414	29 777

Wpłacony fundusz udziałowy Banku w łącznej sumie 1 562 tys. zł. składał się z wpłat udziałów 3 806 członków. Średnia wartość wpłaconego udziału wynosi 410 PLN przy jednostce statutowej 200,00 PLN. Stan członków Banku w roku 2010 zmniejszył się o 93 osoby. Największy udziałowiec wpłacił udziały na kwotę stanowiącą 3,2% funduszu udziałowego. W Banku jako spółdzielni, niezależnie od ilości posiadanych udziałów, każdy z udziałowców dysponuje 1 głosem na Walnym Zgromadzeniu/Zebraniu Przedstawicieli. Zgodnie ze Statutem wycofanie udziału jest możliwe z zachowaniem statutowych okresów wypowiedzenia udziału, stąd pozycja ta ma charakter zmienny.

Fundusz zasobowy – kapitał ten tworzony jest głównie z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

Zgodnie z art. 127 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. nr 140, poz. 939 z późniejszymi zmianami) pozycje dodatkowe funduszy podstawowych obejmują m.in. fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej. Fundusz tworzony jest na podstawie decyzji Walnego Zgromadzenia/Zebrań Przedstawicieli. W 2010 roku fundusz ogólnego ryzyka zasilona kwota 200 tys. zł.

Wartości niematerialne i prawne - wartości niematerialne i prawne w kwocie netto 241 tys. zł. w całości pomniejszają fundusze własne podstawowe. Wartość ta ma charakter zmienny w czasie.

Bank zaliczał na 31.12.2010 r. do funduszy własnych uzupełniających kwotę 3.000 tys. zł. Stanowi to niezamortyzowaną część pożyczki podporządkowanej otrzymanej z Banku Zrzeszającego w łącznej kwocie 5.000 tys. zł. Pożyczka pozyskana została na podstawie umowy zawartej w dniu 8.01.2008 r. na okres 5 lat. Spłata pożyczki nastąpi jednorazowo w dniu 7.01.2013 roku. Bank zgodnie z decyzją KNF otrzymał zgodę na zaliczenie przedmiotowej pożyczki do funduszy własnych Banku. Otrzymana

pożyczka nie jest zabezpieczona, a jej oprocentowanie stanowi iloczyn wskaźnika 0,95 oraz stopy redyskonta weksli w NBP. Na dzień 31.12.2010 r. oprocentowanie pożyczki podporządkowanej wynosiło 3,56%.

Na koniec 2010 roku 88,8% funduszy własnych stanowiły fundusze własne podstawowe. Oznacza to, iż baza kapitałowa w dominującej części Banku składa się z funduszy o najwyższej jakości charakteryzujących się największym poziomem stabilności.

IV. PRZESTRZEGANIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH

1. Ekspozycje ważone ryzykiem oraz kwoty minimalnych wymogów kapitałowych

Istotnym założeniem warunkującym kształtowanie się poziomu całkowitego wymogu kapitałowego, jest nieznacząca skala działalności handlowej.

W 2010 roku Bank w celu wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego stosował metody wynikające z uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 roku w sprawie adekwatności kapitałowej banków, w tym w szczególności stosował:

- a) Metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem 4 do w/w uchwały,
- b) Metodę podstawową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego zgodnie z załącznikiem 6 do w/w uchwały,
- c) Dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań metodę zgodną z załącznikiem 9 do w/w uchwały,
- d) Dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej metodę zgodną z załącznikiem 13 do w/w uchwały
- e) Metodę wskaźnika podstawowego do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z załącznikiem 14 do w/w uchwały,

Całkowity wymóg kapitałowy na ryzyko na dzień 31.12.2010 r. wyniósł 24 833 tys. zł. Kwoty minimalnych wymogów kapitałowych dla poszczególnych rodzajów ryzyka przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Wymóg kapitałowy 2010
1.	łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	22 142
2.	łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	2 690
3.	łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego	0
4.	Inne	-
	Całkowity wymóg kapitałowy	24 832

W związku z nieznacznym poziomem realizowanych operacji walutowych wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wyniósł 0. Podobnie łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej oraz wymóg kapitałowy z tytułu cen towarów przyjmowały wartość zerową. Oznacza to, iż na koniec 2010 roku Bank posiadał wymóg kapitałowy wyłącznie z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wynosił na 31.12.2010 roku 22 142 tys. zł. co stanowiło 74,4% funduszy własnych. Bank obliczał wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe metodą standardową przypisując stosowne wagi ryzyka poszczególnym kategoriom aktywów. W rachunku wymogów kapitałowych w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych Bank nie wykorzystywał ocen kredytowych nadanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów

eksportowych. Wagi ryzyka przypisywane były ekspozycjom zgodnie z postanowieniami Załącznika nr 4 do Uchwały KNF nr 76/2010.

Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji, o których mowa w załączniku nr 4 do Uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej, wg stanu na dzień 31.12.2010 r., przedstawiono w tabeli.

Lp.	Wyszczególnienie	8% kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem
1.	Rządy i banki centralne	0
2.	Samorządy terytorialne i władze lokalne	833
3.	Organu administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	157
4.	Instytucje – banki	1 687
5.	Przedsiębiorstwa	1 474
6.	Detaliczne	985
7.	Zabezpieczone na nieruchomościach	15 881
8.	Przeterminowane	102
9.	Pozostałe	1 023
	Ekspozycje razem	22 142

Bank na 31.12.2010 roku stosował przy obliczaniu wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego metodę podstawowego wskaźnika, o której mowa w § 4 – 15 załącznika nr 14 do Uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej banków (...). Tak obliczony wymóg na dzień 31.12.2010 rok wynosił 2 690 tys. zł.

Wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe Bank obliczał metodą podstawową, określoną w Załączniku nr 6 do Uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej banków (...). Wg stanu na dzień 31.12.2010 r. Bank nie był zobowiązany do tworzenia wymogu na ryzyko walutowe. W całym 2010 roku poziom pozycji całkowitej wymagający utworzenia wymogu kapitałowego wystąpił tylko w 1 dniu.

2. Kapitał wewnętrzny

Bank wdrożył proces monitorowania i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego – proces ICAAP (Proces Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego - ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), który został zatwierdzony odpowiednimi regulacjami wewnętrznymi w tym zakresie. Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Z założenia ICAAP jest procesem łączącym elementy zarządzania ryzykiem oraz zarządzania kapitałem.

W ramach procesu dokonywana jest ocena istotności występujących w działalności Banku rodzajów ryzyka oraz szacowany jest kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka istotnego. Wyznaczając kapitał wewnętrzny Bank stosuje tzw. metodę „Filar 1 +” tzn. wielkością podstawową przy kalkulacji kapitału wewnętrznego jest wielkość kapitału regulacyjnego (Filar I), który jest powiększany dodatkowo o wielkość kapitału oszacowaną przez Bank na potrzeby ryzyka nie w pełni ujętego lub nie ujętego w Filarze I.

Wg stanu na 31.12.2010 r. Bank zidentyfikował jako istotne następujące rodzaje ryzyka

- a) Ryzyko kredytowe
- b) Ryzyko walutowe
- c) Ryzyko operacyjne
- d) Ryzyko koncentracji zaangażowań (z wyłączeniem ryzyka koncentracji geograficznej)
- e) Ryzyko stopy procentowej
- f) Ryzyko płynności

g) Ryzyko cyklu gospodarczego

Jako ryzyka nie wpływające istotnie na działalność Banku wg stanu na 31.12.2010 r. Bank zidentyfikował następujące rodzaje ryzyka:

- a) Ryzyko koncentracji geograficznej
- b) Ryzyko braku zgodności
- c) Ryzyko wyniku finansowego
- d) Ryzyko transferowe
- e) Ryzyko rezydualne
- f) Ryzyko kapitałowe
- g) Ryzyko strategiczne
- h) Ryzyko utraty reputacji
- i) Ryzyko modeli

Szacowanie kapitału wewnętrznego przebiega w trzech etapach:

- a) Etap I – za punkt wyjścia przyjmowany jest kapitał regulacyjny (wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk Filaru I NUK),
- b) Etap II – ocenia się, czy minimalny wymóg kapitałowy jest adekwatny do aktualnego narażenia Banku na ryzyko dla uznanych za istotne ryzyk Filaru I NUK,
- c) Etap III – szacuje się kapitał wewnętrzny na pokrycie istotnych ryzyk Filaru II NUK.

Kapitał wewnętrzny dla powyższych ryzyk wyliczany jest na podstawie wewnętrznych metod zaakceptowanych przez Zarząd uwzględniających skalę i specyfikę działania Banku w kontekście danego ryzyka (zasada proporcjonalności). Bank nie uwzględnia korelacji między poszczególnymi rodzajami ryzyka. Uznanie ryzyka za istotne nie rodzi w konsekwencji, co do zasady konieczności alokacji kapitału na ten rodzaj ryzyka istotnego.

Zgodnie z przyjętą metodologią szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP) ocena wewnętrzna potrzeb kapitału wewnętrznego wyniosła 25 918 tys. zł. Wartość ta jest o 4,4% wyższa od obliczonego kapitału regulacyjnego. Na 31.12.2010 r. wewnętrzna ocena nadwyżki kapitału wewnętrznego ponad fundusze własne wyniosła 3.858 tys. zł. W ramach II Filaru NUK Bank dokonywał w 2010 roku alokacji kapitału na ryzyko stopy procentowej (865 tys. zł.) oraz ryzyko zmian cyklu gospodarczego 221 tys. zł.

	Treść	31.12.2010
A	Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych (filar I)	4 944
	Współczynnik wypłacalności (%)	9,59%
B	Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych uwzględniane w procesie badania i oceny nadzorczej	
	Współczynnik wypłacalności (%) z punktu widzenia procesu badania i oceny nadzorczej	
C	Wewnętrzna ocena nadwyżki (+) / niedoboru (-) kapitału wewnętrznego	3 859
	Wewnętrzna ocena kapitału	29 777
	Wewnętrzna ocena potrzeb kapitału wewnętrznego	25 919

Bank w przypadku obliczania kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia istotnych ryzyk występujących w działalności preferuje metody ilościowe określające poziom możliwej straty. W przypadku jeżeli strata przekroczy określony próg Bank uznaje i tworzy wymóg kapitałowy na dane ryzyko. Metody ilościowe to np. VaR, poziom straty dla scenariusza warunków skrajnych oszacowany dla danego ryzyka.

W przypadku jeżeli zastosowanie metod ilościowych odnoszących się do potencjalnej straty z tytułu danego rodzaju ryzyka nie znajduje uzasadnienia z uwagi na skalę działania (zasada proporcjonalności), za równorzędną do szacowania potencjalnych strat, uznaje się metodę oszacowania kapitału wewnętrznego na podstawie limitów pozycyjnych. Po przekroczeniu tych limitów Bank uznaje, że ryzyko jest duże i zachodzi konieczność utworzenia wymogu na ryzyko w określonej przez Bank wysokości. Jest to metoda analogiczna do stosowanej w przypadku niektórych wymogów w ramach I Filar NUK np. dla wymogów z tytułu przekroczenia wskaźników koncentracji wobec kontrahenta, wymogów z tytułu przekroczenia limitu „dużych” zaangażowań, wymogów z tytułu przekroczenia wskaźników koncentracji kapitałowej.

Przyjmuje się również dla niektórych rodzajów ryzyka, że Bank może oszacować wielkość kapitału wewnętrznego w oparciu o analizę porównawczą tj. przez odniesienie do wielkości kapitału określonej dla innego, najbardziej porównywalnego rodzaju ryzyka.

V. RYZYKO KREDYTOWE

1. Strategia i cele zarządzania ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

Bank określił kierunki rozwoju działalności kredytowej oraz zasady kredytowania biorąc pod uwagę przede wszystkim kryterium minimalizacji ryzyka kredytowego, przy uwzględnieniu: uwarunkowań działania, strategii, wielkości funduszy własnych, analizy mocnych i słabych stron działalności kredytowej oraz przewidywanych możliwości i zagrożeń jej dalszego rozwoju.

Zgodnie z przyjętą Strategią działania Bank swoją działalność kredytową koncentrował będzie głównie na:

- a) Kredytowaniu osób prywatnych w zakresie potrzeb konsumpcyjnych, w zakresie potrzeb mieszkaniowych.
- b) Kredytowaniu sektora małych i średnich przedsiębiorstw: w zakresie potrzeb związanych z działalnością operacyjną, w zakresie potrzeb związanych z działalnością inwestycyjną (w tym finansowanie nieruchomości do działalności gospodarczej).
- c) Kredytowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym realizowane jest poprzez system pisemnych przepisów wewnętrznych obejmujących swoim zakresem proces kredytowy od momentu pozyskania klienta do całkowitego rozliczenia transakcji kredytowej.

Opierając się na powyższych segmentach rynku Bank, w obszarze działalności i ryzyka kredytowego, prowadzi działania zmierzające do:

- a) Doskonalenia procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w celu ograniczenia ryzyka do poziomu akceptowalnego przez Bank. Zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się na poziomie pojedynczych transakcji i portfela kredytowego ogółem (dywersyfikacja, jakość portfela).
- b) Jednoczesnej kontynuacji zrównoważonego wzrostu wartości portfela kredytowego, dostosowanego do poziomu i rozwoju źródeł finansowania, zgodnie z przyjętymi planami i prognozami rozwoju działalności kredytowej.

W celu utrzymania wysokiej jakości aktywów i zapewnienia odpowiedniego do profilu ryzyka systemu zarządzania ryzykiem kredytowym Bank zarządza m.in.:

- a) Ryzykiem kredytowym związanym z daną transakcją kredytową.

- b) Ryzykiem koncentracji zaangażowań w portfelu kredytowym.
- c) Ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie
- d) Ryzykiem kredytowym na rynku hurtowym (zaangażowania kapitałowe, lokowanie nadwyżek środków).

2. Identyfikacja ryzyka kredytowego

Bank rozpatruje ponoszone ryzyko kredytowe jako wynik ryzyka pojedynczego kredytu (ryzyko indywidualnej transakcji kredytowej) oraz ryzyka koncentracji portfela kredytowego.

Ryzyko indywidualnej transakcji kredytowej zależy od możliwej straty (wysokość zaangażowania) i prawdopodobieństwa jej wystąpienia. Bank zarządza ryzykiem indywidualnej transakcji kredytowej przez:

- a) Stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej, dostosowanej do profilu ryzyka kredytobiorcy (os. fizyczne, rolnicy, podmioty gospodarcze).
- b) Ocenę wiarygodności kredytowej.
- c) Stosowanie zabezpieczeń udzielonych kredytów
- d) Monitoring kredytowy ekspozycji wg przyjętych zasad i terminów.
- e) Przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych,
- f) Windykacje i nadzór nad kredytami zagrożonymi,
- g) Kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą.

Przy ocenie wiarygodności kredytowej Bank korzysta z wewnętrznych źródeł danych, które służą ocenie dotychczasowej współpracy z klientem oraz poręczycielami. Bank posiada również dostęp do zewnętrznych baz danych o wiarygodności kredytowej klientów (Biuro Informacji Kredytowej, Bankowy Rejestr).

Dla uniknięcia ryzyka nadmiernych koncentracji, działalność kredytowa limitowana jest w oparciu o ograniczenia wynikające z przepisów Ustawy Prawo bankowe, Uchwał KNF oraz wewnętrznych limitów zaangażowania. Zarządzanie ryzykiem koncentracji dotyczy w szczególności:

- a) Ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec pojedynczych podmiotów lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.
- b) Ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów z tej samej branży, sektora gospodarczego.
- c) Ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec osób wewnętrznych (art. 79 ustawy – Prawo bankowe).
- d) Ryzyka wynikającego z zaangażowań o tym samym rodzaju zabezpieczenia.
- e) Ryzyka wynikającego z zaangażowań o tym samym celu kredytowania (np. kredyty samochodowe, mieszkaniowe).
- f) Ryzyka wynikającego z długości okresu zaangażowanych środków (zaangażowania długoterminowe).

3. Zabezpieczenia jako narzędzie redukcji poziomu ryzyka kredytowego

Podejmując decyzje o zaangażowaniu kredytowym, Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń umożliwiających wysoki poziom odzysku z wierzytelności w przypadku

konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Podczas ustanawiania zabezpieczeń dopuszczalne było stosowanie jednocześnie kilku form zabezpieczania wierzytelności.

W Banku stosowane formy zabezpieczenia transakcji kredytowych uzależnione są od poziomu ryzyka, wielkości i rodzaju zaangażowania, przyjętych innych form minimalizacji ryzyka lub jego skutków. Stosowane najczęściej w praktyce główne rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla poniżej wymienionych kategorii ekspozycji kredytowych to:

- a) Ekspozycje wobec klientów detalicznych – nieruchomości mieszkalne, poręczenia osób fizycznych.
- b) Ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych – nieruchomości komercyjne, mieszkaniowe, przewłaszczenia i zastaw na maszynach i urządzeniach, ubezpieczenia, gwarancje.

Ponadto Klient Banku mógł korzystać ze wszelkich prawnych form zabezpieczenia transakcji kredytowych przyjętych w Polsce, przewidzianych prawem cywilnym i prawem wekslowym. Zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczeń w Banku przyjmuje się głównie następujące prawne zabezpieczenia kredytów:

- a) Weksel własny in blanco,
- b) Poręczenie wekslowe (awal),
- c) Poręczenie cywilne,
- d) Gwarancję bankową,
- e) Cesję wierzytelności,
- f) Cesję praw z polisy ubezpieczeniowej,
- g) Przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- h) Zastaw rejestrowy,
- i) Kaucję,
- j) Blokadę środków na rachunkach bankowych,
- k) Hipotekę,
- l) Ubezpieczenie na życie, okresowej spłaty kredytu.

Ustalając liczbę poręczycieli transakcji kredytowej bierze się pod uwagę zdolność kredytową, zarówno kredytobiorcy, jak poręczycieli. Bank stosuje zasadę, iż uruchomienie kredytu następuje po ustanowieniu zabezpieczeń przewidzianych w umowie kredytowej. Jedynie w przypadku hipotek i zastawów rejestrowych Bank dopuszcza uruchomienie kredytu po przedłożeniu przez kredytobiorcę potwierdzenia złożenia i opłacenia wniosku o ustanowienie hipoteki lub zastawu rejestrowego.

W przypadku zabezpieczeń hipotecznych dla zaangażowań przekraczających określony poziom, co do zasady, Bank wymaga wyceny nieruchomości przez rzeczoznawcę. Bank posiada określony w regulacjach wymagany poziom LtV na moment udzielenia kredytu przy finansowaniu danej inwestycji oraz wymagany udział własny klienta.

4. Monitorowanie i pomiar ryzyka kredytowego

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym Bank monitoruje poziom ryzyka kredytowego. Monitoring ma za zadanie:

- a) Zidentyfikowanie ekspozycji kredytowych zagrożonych,
- b) Zaklasyfikowanie ekspozycji kredytowych do odpowiedniej grupy ryzyka,
- c) Utworzenie odpowiedniego poziomu rezerw,
- d) Podjęcie działań zapobiegawczych w celu wyeliminowania następstw ryzyka kredytowego.

Szczegółowe zasady monitorowania portfela należności, określają odpowiednie procedury wewnętrzne przyjęte przez Zarząd. Na poziomie indywidualnej transakcji monitorowanie obejmuje poszczególnych kredytobiorców, w tym:

- a) Sytuację ekonomiczno-finansową kredytobiorcy z uwzględnieniem mierników ilościowych i jakościowych.
- b) Ocenę skuteczności, adekwatności przyjętych zabezpieczeń - analizę i stan prawny zabezpieczeń.
- c) Terminowość obsługi transakcji.
- d) Realizację warunków decyzji kredytowej.
- e) Okresowe wizyty u klienta.
- f) Obserwację wysokości obrotów i sald na rachunku bieżącym i kredytowym.
- g) Terminowość wywiązywania się ze zobowiązań dotyczących przekazywania do Banku informacji i dokumentów, zgodnie z umową z Bankiem.
- h) Strukturę własnościową, organizacyjną, formę prawną prowadzonej działalności.
- i) Obserwację zmian uwarunkowań zewnętrznych, która może wywierać niekorzystny wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową kredytobiorcy.

Bank dokonuje również monitoringu ryzyka portfela kredytowego na poziomie Centrali Banku. Monitoring ten stanowi źródło dla raportów tworzonych w ramach informacji zarządczych i jest podstawą podejmowania stosownych działań zarządczych. Monitoring na poziomie Centrali prowadzony jest w ujęciu całościowym i obejmuje:

- a) Trendy rozwojowe, obserwację kierunków zmian jakości i struktury portfela kredytowego (terminowość spłat, koncentracja).
- b) Monitorowanie i raportowanie adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone.
- c) Monitorowanie ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka.
- d) Monitorowanie kredytów udzielanych podmiotom i osobom, o których mowa w art. 79 ustawy Prawo bankowe (osoby wewnętrzne).
- e) Badanie przyczyn niekorzystnych zjawisk w portfelu kredytowym.
- f) Podejmowanie działań zarządczych zmierzających do redukcji skali ryzyka kredytowego.
- g) Sprawdzanie przestrzegania obowiązujących w Banku procedur kredytowych i norm ostrożnościowych.
- h) Niezależny przegląd ekspozycji kredytowych, tworzonych rezerw celowych.

Pomiar ryzyka kredytowego jest częścią procesu zarządzania ryzykiem, w którym analizuje się zarówno ryzyko kredytowe pojedynczej ekspozycji kredytowej (monitoring), portfela kredytowego, jak również wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank stosuje system pomiaru i limitowania działalności kredytowej, w szczególności w zakresie koncentracji dużych zaangażowań, koncentracji branżowej i innych rodzajów koncentracji. Poziom ryzyka kredytowego analizowany jest pod kątem szkodowości portfela ogółem i poszczególnych portfeli kredytowych (klientów, produktów), stopnia wykorzystania limitów zaangażowań, aktualnej struktury portfela kredytowego.

Z uwagi na istotne zaangażowanie Banku w ekspozycje zabezpieczone hipotecznie Bank dokonuje poszerzonej analizy oraz pomiaru i oceny ryzyka wynikającego z tego zaangażowania. Bank m.in. dokonuje badania poziomu zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie, jakości portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji, wartości ww. ekspozycji w sytuacji zagrożonej, wartości i jakości indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, poziomu wskaźnika LtV. Bank przeprowadza również w ramach testu warunków skrajnych ocenę wpływu spadku wartości rynkowej zabezpieczeń na zabezpieczenie portfela kredytowego.

5. Raportowanie ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe raportowane jest w ramach systemu informacji zarządczej. Raportowaniu w ramach ryzyka kredytowego podlegają takie elementy jak:

- a) Konieczność tworzenia rezerw celowych na kredyty (zgodnie z regulacjami wewnętrznymi z częstotliwością uzależnioną od wartości zaangażowania).
- b) Wyniki niezależnego przeglądu ekspozycji kredytowych (sukcesywnie).
- c) Informacje o jakości portfela kredytowego w podziale na poszczególne segmenty klientów, oddziały (klasy ryzyka, okresy przeterminowania).
- d) Monitoring portfela kredytowego pod kątem koncentracji (w okresach kwartalnych).
- e) Monitoring portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Zarząd Banku, o podstawowych parametrach dotyczących poziomu ryzyka kredytowego, informuje Radę Nadzorczą każdorazowo na posiedzeniach Rady. Rozszerzona informacja o poziomie ryzyka koncentracji przekazywana jest w okresach półrocznych.

6. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem kredytowym

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wielkością podejmowanego przez Bank ryzyka kredytowego. W szczególności do zadań Rady Nadzorczej należy zatwierdzanie generalnych zasad polityki finansowej Banku w zakresie wielkości ryzyka kredytowego, możliwego do zaakceptowania ze względu na bezpieczeństwo funkcjonowania oraz sprawowanie nadzoru nad realizacją przyjętych przez Bank założeń w zakresie ryzyka kredytowego.

Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie właściwego i skutecznego procesu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz nadzór nad tym procesem. Zarząd odpowiada za realizację celów w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, za prowadzenie działalności Banku zgodnie z zasadami określonymi w Polityce kredytowej. Do zadań Zarządu Banku należy w szczególności zatwierdzenie limitów określających górną granicę akceptowalnego poziomu ryzyka kredytowego, ocena raportów z analizy ryzyka kredytowego i podejmowanie na jej podstawie decyzji operacyjnych, doskonalenie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w celu dostosowania do rozmiarów i rodzaju prowadzonej działalności. Zarząd Banku podejmuje również decyzje kredytowe zastrzeżone dla jego kompetencji.

Za zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym z udzielaniem kredytów oraz gwarancji odpowiada Prezes Zarządu, któremu podlegają m.in. Stanowisko ds. Analiz Kredytowych, Stanowisko ds. Windykacji i Przeglądów Niezależnych. Nadzorowi ze strony Prezesa Zarządu podlegają również działające Komitety (w tym kredytowe). Ryzyko związane z koncentracją portfela kredytowego oraz ryzyko kredytowe na rynku hurtowym (lokowanie nadwyżek środków) podlega bezpośrednio Wiceprezesowi Zarządu odpowiadającemu za Pion Ryzyka w Banku. Wiceprezes ds. handlowych odpowiada m.in. za realizację polityki kredytowej, nadzorowanie pracy podległych komórek organizacyjnych w zakresie działalności kredytowej.

Oprócz Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym uczestniczą:

- a) Komitet Kredytowy, który wydaje opinię przed podjęciem decyzji kredytowej przez upoważnione osoby.
- b) Stanowisko ds. Analiz Kredytowych (podległe Prezesowi Zarządu), które dokonuje przed podjęciem decyzji kredytowej przez Zarząd weryfikacji dokumentacji kredytowej pod kątem kompletności, poprawności i wiarygodności, weryfikacji oceny zdolności kredytowej, oceny adekwatności proponowanych zabezpieczeń oraz oceny poprawności propozycji decyzji kredytowych.
- c) Stanowisko ds. Windykacji i Przeglądów Niezależnych (podległe Prezesowi Zarządu) do zadań którego w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym należy m.in. podejmowanie czynności

przymusowej windykacji, wykonywanie czynności niezależnego przeglądu ekspozycji kredytowych.

- d) Główny Księgowy do zadań którego w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym należy lokowanie nadwyżki środków niezaangażowanych w działalność kredytową zgodnie z przyjętymi limitami przez Zarząd oraz polityką Banku. Odpowiada za przestrzeganie limitów w zakresie lokowania nadwyżek środków.
- e) Wydział Ryzyka i Analiz, który zajmuje się pomiarem i monitorowaniem poziomu ryzyka koncentracji zaangażowań w Banku. przeprowadza okresowe analizy ryzyka portfela kredytowego oraz koncentracji zaangażowań.
- f) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który jest ciałem doradczym i opiniuje oraz kontroluje bankową politykę zarządzania aktywami i pasywami, koordynuje zarządzanie ryzykiem związanym z koncentracją zaangażowań.
- g) Pozostałe komórki i jednostki organizacyjne uczestniczące w zarządzaniu ryzykiem kredytowym przestrzegają postanowień regulacji w zakresie działalności kredytowej, przekazują informacje niezbędne do zarządzania ryzykiem kredytowym w trybie wskazanym w regulacjach wewnętrznych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym podlega kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz kontroli Wydziału Audytu Wewnętrznego. Wydział Audytu Wewnętrznego w ramach czynności audytowych dokonuje w szczególności:

- a) Badania zgodności działalności kredytowej Banku z przepisami prawa, regulacjami nadzorczymi i wewnętrznymi,
- b) Badania kompletności i aktualności dokumentacji kredytowej, sprawdzenia zgodności sposobu uruchamiania środków kredytu z obowiązującymi procedurami i umową kredytową.
- c) Weryfikacji zgodności wykorzystania środków z ich przeznaczeniem zadeklarowanym przez kredytobiorcę.
- d) Badania obszaru ryzyka koncentracji.
- e) Weryfikacji ewidencji księgowej.

7. Dane finansowe dotyczące ekspozycji na ryzyko kredytowe

Należność z rozpoznaną utratą wartości to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy zagrożonych. Bank kwalifikuje należności do kategorii zagrożone zgodnie z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- a) kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- b) kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Należność bez rozpoznanej utraty wartości to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy normalne lub pod obserwacją.

Rezerwy na należności zagrożone o różnej klasie ryzyka oraz kredyty detaliczne i kredyty pod obserwacją tworzone są w Banku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Rezerwa na kredyty detaliczne pomniejszana jest o 25% rezerwy na ryzyko ogólne. Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z art. 130 ustawy Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z póź. zm.)

Należność przeterminowana to należność z niespłaconą w określonych w umowie terminach kwotą odsetek lub rat kapitałowych. Przez ekspozycje przeterminowaną rozumie się całą ekspozycję a nie tylko część zapadłą.

Średnia wartość ekspozycji w 2010 roku wyniosła 441 949 tys. zł. Kwoty ekspozycji bez uwzględniania wag ryzyka kontrahenta w podziale na klasy przedstawiono w tabeli.

Lp.	Wyszczególnienie	Średnia wartość w 2010 r.*	Grudzień 2010r.
1.	Rządy i banki centralne	61 118	62 286
2.	Samorządy terytorialne i władze lokalne	39 394	52 079
3.	Organu administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	1 472	1 960
4.	Instytucje – banki	78 035	110 033
5.	Przedsiębiorstwa	53 728	18 430
6.	Detaliczne	21 246	16 421
7.	Zabezpieczone na nieruchomościach	165 446	215 830
8.	Przeterminowane	1 318	948
9.	Pozostałe	20 192	20 534
	Ekspozycje razem	441 949	498 521

* średnia wartość liczona ze stanu z 31.12.2009 r. oraz końców poszczególnych kwartałów 2010 r.

Zgodnie ze Statutem Bank prowadzi działalność kredytową na obszarze województwa małopolskiego. Działalność kredytowa Banku skoncentrowana jest głównie na obszarze powiatu wielickiego, myślenickiego, krakowskiego oraz Miasta Krakowa. W tym obszarze skoncentrowane są również podmioty kredytowane przez Bank. Z tego obszaru geograficznego pochodzi ponad większość ekspozycji kredytowych. Wskazać należy, że jest to obszar o korzystnym na tle całego kraju statusie ekonomicznym ludności, niskim poziomie bezrobocia, cechujący się dużą liczbą podmiotów gospodarczych i rosnącą liczbą ludności. Zatem koncentracja geograficzna nie wpływa w sposób negatywny na ryzyko w portfelu kredytowym. Biorąc zatem pod uwagę położenie geograficzne placówek, żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane. Z tego powodu informację o ryzyku koncentracji geograficznej uznać należy za nieistotną z punktu widzenia ryzyka i adekwatności kapitałowej.

W przypadku koncentracji branżowej Bank realizuje politykę dywersyfikacji branżowej portfela kredytowego. Poza sektorem instytucji samorządowych (samorządy lokalne) największy udział w portfelu kredytowym mają kredyty udzielone w branży „Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw”. Ekspozycje w tej kategorii stanowią 5,6% ekspozycji bilansowych brutto i zobowiązań pozabilansowych ogółem. W 26 branżach zaangażowanie przekraczało 10% funduszy własnych. W pozostałych ogólne zaangażowanie nie przekracza tej wielkości. Takie ukształtowanie struktury branżowej portfela kredytowego Banku nie powoduje istotnego ryzyka kredytowego. W portfelu nie zaobserwowano również symptomów wskazujących na podwyższone ryzyko kredytowe związane z nadmierną koncentracją portfela kredytowego.

	Treść	Zaangażowanie pozabilansowe (wart. nominalna)	Zaangażowanie bilansowe (brutto)	Należności łączne (brutto)	Rezerwy na należności bilansowe	Należności przeterminowane (brutto)	Należności przeterminowane pow. 30 dni (brutto)	Wskaźnik przeterminowania pow. 30 dni	Udział branży w zaangażowaniu ogółem
A.	Branże pow. 10% fund. wł.	22 060	189 526	211 586	1 234	14 295	5 411	2,86%	63,44%
1	Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej	8 076	47 131	55 207	0	0	0	-	16,55%
2	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw	2 128	16 541	18 669	0	0	0	-	5,6%
3	Restauracje i pozostałe placówki gastronomiczne	30	10 926	10 956	364	6 241	0	-	3,28%
4	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	1 275	8 630	9 905	201	429	429	4,97%	2,97%
5	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	130	9 489	9 619	142	0	0	-	2,88%
6	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	66	9 461	9 527	74	4 908	4 908	51,88%	2,86%

7	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych	1 152	6 248	7 400	0	0	0	-	2,22%
8	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	146	6 944	7 090	0	0	0	-	2,13%
9	Sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	937	6 151	7 088	32	149	42	0,68%	2,12%
10	Transport drogowy towarów	613	6 393	7 006	0	10	10	0,16%	2,1%
11	Sprzedaż detaliczna paliw	821	5 855	6 676	0	0	0	-	2%
12	Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej	135	5 865	6 000	0	0	0	-	1,8%
13	Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych dla budownictwa	0	5 384	5 384	0	0	0	-	1,61%
14	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna	2 199	2 522	4 721	293	2 536	0	-	1,42%
15	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1 500	3 062	4 562	23	0	0	-	1,37%
16	Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego	15	4 268	4 283	42	0	0	-	1,28%
17	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	720	3 429	4 149	0	0	0	-	1,24%
18	Sprzedaż hurtowa i detaliczna motocykli, ich naprawa i konserwacja oraz sprzedaż hurtowa i detaliczna części i akcesoriów do nich	78	4 060	4 138	0	0	0	-	1,24%
19	Rolnicy bez PKD	5	4 057	4 062	3	22	22	0,54%	1,22%
20	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	1 056	2 971	4 027	0	0	0	-	1,21%
21	Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	500	3 426	3 926	29	0	0	-	1,18%
22	Obróbka metali i nakładanie powłok na metale	151	3 690	3 841	0	0	0	-	1,15%
23	Pozostała działalność związana ze sportem	0	3 650	3 650	0	0	0	-	1,09%
24	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	325	3 103	3 428	0	0	0	-	1,03%
25	Działalność usługowa wspomagająca produkcją roślinną	0	3 160	3 160	0	0	0	-	0,95%
26	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	4	3 110	3 114	32	0	0	-	0,93%
B.	Branże pozostałe (poniżej 10% fund. własnych)	5 368	52 168	57 537	1 597	3 071	2 617	5,02%	17,25%
C	Pozostałe podmioty, które nie posiadają numerów PKD (kredyty nie związane z działalnością gospodarczą)	4 243	60 171	64 414	1 884	5 925	3 314	5,51%	19,31%
D	OGÓŁEM	31 671	301 865	333 537	4 715	23 291	11 342	3,76%	100%

Bank nie angażuje się nadmiernie w ekspozycje o długim okresie zapadalności. Należności bilansowe o terminach zapadalności powyżej 5 lat stanowią zaangażowania z tytułu udzielonych kredytów. Należności kredytowe o zapadalności (wg rat kredytów) powyżej 5 lat stanowią 22% sumy bilansowej, o zapadalności powyżej 10 lat stanowią 8,8 tej sumy. Zaangażowania o terminach zapadalności przekraczających 20 lat mają marginalny udział w sumie bilansowej (1%). Maksymalny okres zapadalności dla udzielonych kredytów nie przekraczał co do zasady okresu 25 lat.

Treść*	Bez określonego terminu	do 1 tygodnia	do 1 miesiąca	1-3 miesięcy	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	1 rok do 2 lat	2 lata do 5 lat	5 lat do 10 lat	10 lat do 20 lat	powyżej 20 lat
AKTYWA											
Banki centralne	7 504										
Banki i oddziały instytucji kredytowych	26 277	15 471	19 445	49 396							
Sektor niefinansowy	3 128	632	4 016	17 952	23 362	34 079	22 477	52 704	54 086	38 461	3 838
Sektor instytucji rządowych i samorządowych			538	1 562	4 220	5 287	8 785	14 571	11 116	1 052	
Papiery wartościowe						60 000	700	1 000			
PASYWA											
Pozostałe instytucje sektora finansowego	192										
Sektor niefinansowy	159 837	15 747	54 801	96 150	38 846	13 977	160	120	22		
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	62 694		229	883	57	969	2				
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE											
Sektor niefinansowy – linie kredytowe		4 089	313	3 234	6 982	7 196	946				
Sektor niefinansowy – gwarancje			38	40	435	20	249	53			
Sektor instytucji rządowych i samorządowych		7 000	700			376					

W kolumnie bez określonego terminu ujęto po stronie aktywów: raty zapadłe kredytów, pozostałe należności ewidenc. na koncie 290.ror; po stronie pasywów depozyty bieżące, zablokowane, pozostałe zobow. ewidenc. na koncie 291*. Linie kredytowe ujęto wg rat wynikających z harmonogramu spłat kredytów. Gwarancje ujęto wg daty ich ważności. Wartości zaprezentowano bez odsetek, dyskonta, prowizji rozliczanych wg efektywnej stopy procentowej oraz odpisów aktualizacyjnych.

Bank na dzień 31.12.2010 r. zaangażował środki w 24,6% w sektorze finansowym, w 12,5% w papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa. W 52,7% środki zaangażowane były w działalność kredytową dla podmiotów niefinansowych, a w 9,8% w kredyty dla jednostek samorządu terytorialnego. Dłużne papiery emitentów niepaństwowych (banki oraz spółki prywatne) stanowiły 0,4% ogólnej wartości środków. Pozycje przeterminowane wystąpiły wyłącznie w sektorze niefinansowym i wyniosły 9,1% wartości brutto ekspozycji bilansowych od sektora niefinansowego. Pozycje przeterminowane pow. 30 dni stanowiły 4,0%, a pow. 6 miesięcy 1,66%. Należności z rozpoznaną utratą wartości (zagrożone) dotyczyły wyłącznie sektora niefinansowego i wynosiły wg wartości brutto 19 210 tys. zł, co stanowi 7,5% bilansowych ekspozycji brutto tego sektora. Udział ekspozycji przeterminowanych

pow. 6 miesięcy w ogólnej kwocie ekspozycji zagrożonych w sektorze niefinansowym stanowił 22,0%. Strukturę ekspozycji oraz wartość należności przeterminowanych w danej grupie kontrahentów przedstawiono w tabeli.

	Treść	Zaangażowanie bilansowe brutto	Ekspozycje zagrożone brutto	Przeterminowane		
				do 1 m	1-6 m	pow. 6 m
A.	Sektor finansowy (kasa i środki w Banku Zrzeszającym)	118 531				
B.	Sektor niefinansowy	254 339	19 210	13 095	5 965	4 231
1	Osoby prywatne	60 359	3 912	2 887	1 011	2 022
2	Podmioty gospodarcze, rolnicy	192 102	15 298	10 208	4 954	2 209
3	Pozostałe podmioty niefinansowe	1 878				
C.	Jednostki samorządowe	47 109				
D.	Papiery dłużne emitowane przez Skarb Państwa	60 435				
E.	Papiery dłużne emitentów niepaństwowych	1 733				

Zobowiązania pozabilansowe udzielone wyniosły 31 671 tys. zł. W pozycji tej 60,7% stanowiły zobowiązania udzielone podmiotom gospodarczym oraz rolnikom, 13,4% osobom prywatnym. Pozostała część to zobowiązania udzielone jednostkom samorządowym. W kwocie ogólnej zobowiązań pozabilansowych udzielonych 7,7% stanowią należności zakwalifikowane do grupy zagrożone. Pozycje zakwalifikowane jako zagrożone w większości dotyczą grupy podmiotów gospodarczych oraz rolników.

Lp.	Treść	Ekspozycje ogółem	Zagrożone
A.	Pozycje pozabilansowe	31 671	2 433
1.	Sektor finansowy	0	0
2.	Osoby prywatne	4 261	1
3.	Podmioty gospodarcze, rolnicy	19 213	2 432
4.	Pozostałe podmioty niefinansowe	121	0
5.	Jednostki samorządowe	8 076	0

Wartość ekspozycji w której odnotowano jakiegokolwiek opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do warunków określonych w umowie dotyczyła w całości ekspozycji wobec sektora niefinansowego i wyniosła 23 290 tys. zł. Z powyższej kwoty 11 341 tys. zł. dotyczy ekspozycji, w których opóźnienie w spłacie przekracza 30 dni (4,5% bilansowych ekspozycji brutto od sektora niefinansowego).

	Treść	Ekspozycje bilansowe przeterminowane (wg wartości brutto)			
		do 30 dni	30-90 dni	90-180 dni	pow.180 dni
A.	Sektor niefinansowy				
1.	Kredyty operacyjne	388	72	38	1 754
2.	kredyty na cele konsumpcyjne	855	211	222	1 527
3.	kredyty inwestycyjne		55		455
4.	kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	1 494	302	530	516
5.	kredyty na nieruchomości pozostałe	8 831	5 514		
6.	kredyty pozostałe	381	145		

Bank na koniec roku obrachunkowego 2010 utworzył na należności bilansowe rezerwy w kwocie 4 260 tys. zł, było to o 809 tys. zł. więcej niż wynosił stan na początek roku. Na należności zagrożone przypadała kwota rezerw w wysokości 3 863 tys. zł. Stan należności zagrożonych na koniec 2010 r. wyniósł wg wartości brutto 19 210 tys. zł. Uległ on na przestrzeni roku zwiększeniu o 10.130 tys. zł.

Wzrost wynikał głównie ze wzrostu należności poniżej standardu (wzrost o 9 303 tys. zł.). Należności w kategorii wątpliwe zwiększyły się o 904 tys. zł., stracone uległy zmniejszeniu o 77 tys. zł. Poziom rezerw na należności zagrożone zwiększył się na przestrzeni 2010 roku o 615 tys. zł. Wskaźnik pokrycia należności zagrożonych rezerwami wyniósł na 31.12.2010 r. 20,1%, w tym należności poniżej standardu 5,7%, należności wątpliwe 15,8% a należności stracone 64%.

Lp.	Treść	01.01.2010		31.12.2010	
		Kwota ekspozycji	Poziom rezerw	Kwota ekspozycji	Poziom rezerw
A.	Pozycje bilansowe	267 218	3 451	301 448	4 260
1.	Osoby prywatne	60 531	1 437	60 359	1 878
	<i>Normalne</i>	54 712	0	52 816	0
	<i>Pod obserwacją</i>	3 144	47	3 630	55
	<i>Poniżej standardu</i>	559	110	1 279	254
	<i>Wątpliwe</i>	234	111	722	351
	<i>Stracone</i>	1 882	1 169	1 912	1 218
2.	Podmioty gospodarcze, rolnicy	171 020	2 014	192 102	2 382
	<i>Normalne</i>	154 269	0	154 120	0
	<i>Pod obserwacją</i>	10 346	156	22 685	342
	<i>Poniżej standardu</i>	2 320	245	10 901	446
	<i>Wątpliwe</i>	1 632	487	2 050	87
	<i>Stracone</i>	2 453	1 126	2 346	1 507
3.	Pozostałe podmioty niefinansowe	1 028	0	1 878	0
	<i>Normalne</i>	1 028	0	1 878	0
	<i>Pod obserwacją</i>		0		
	<i>Poniżej standardu</i>		0		
	<i>Wątpliwe</i>		0		
	<i>Stracone</i>		0		
4.	Sektor budżetowy	34 639	0	47 109	0

* Rezerwy zaprezentowano po pomniejszeniu o rezerwę na ryzyko ogólne

W 2010 roku zwiększenia z tytułu dotworzenia rezerwy wyniosły 3 095 tys. zł., przy jednoczesnym zmniejszeniu rezerw o 2 286 tys. zł. (w tym 16 tys. zł. z tytułu zdjęcia należności z ewidencji).

Lp.	Treść	Kwota
1.	Stan rezerw celowych na 01.01.2010	3 451
2.	Zwiększenia w okresie 01.01.2010-31.12.2010 na należności:	3 095
	- normalne	32
	- pod obserwacją	446
	- poniżej standardu	816
	- wątpliwe	609
	- stracone	1 192
3.	Zmniejszenia w okresie 01.01.2010-31.12.2010 na należności:	2 286
	- normalne	28
	- pod obserwacją	81
	- poniżej standardu	377
	- wątpliwe	841
	- stracone	943
	- zdjęte z ewidencji	16
4.	Stan rezerw celowych na 31.12.2010	4 260

Wynik z tytułu tworzenia rezerw na należności bilansowe wg typów kontrahentów przedstawia się następująco:

Lp.	Treść	Wynik z rezerw
A.	Rezerwy celowe	809
1.	Spółki państwowe i prywatne	410

2.	Przedsiębiorcy indywidualni	-42
3.	Osoby prywatne	457
4.	Rolnicy	-
5.	Inne podmioty niefinansowe	-
B.	Rezerwa na ryzyko ogólne	-200

Udzielone zobowiązania pozabilansowe na 31.12.2010 r. wyniosły 31 671 tys. zł. Zobowiązania pozabilansowe w dominującej części dotyczą ekspozycji wobec podmiotów sektora niefinansowego. Zobowiązania pozabilansowe dla sektora budżetowego wyniosły na koniec roku 8 076 tys. zł.

Lp.	Treść	31.12.2009		31.12.2010	
		Kwota ekspozycji	Poziom rezerw	Kwota Ekspozycji	Poziom rezerw
A.	Pozycje pozabilansowe	34 515	6	31 671	456
1.	Sektor niefinansowy	33 515	6	23 595	456
	<i>Normalne</i>	32 243	0	17 847	0
	<i>Pod obserwacją</i>	23	0	3 315	50
	<i>Poniżej standardu</i>	31	6	2 209	293
	<i>Wątpliwe</i>	1 218	0	223	112
	<i>Stracone</i>	0	0	1	1
2.	Sektor budżetowy	1 000	0	8 076	0

Stan początkowy rezerw na zobowiązania pozabilansowe wynosił 6 tys. zł. W minionym roku obrachunkowym utworzono w ciężar kosztów rezerwy na te zobowiązania w kwocie 514 tys. zł. oraz rozwiązano rezerwy na kwotę 64 tys. zł. Stan końcowy rezerw na zobowiązania pozabilansowe wyniósł 456 tys. zł.

Lp.	Treść	Kwota
1.	Stan rezerw celowych na należności pozabilansowe 01.01.2010	6
2.	Zwiększenia w okresie 01.01.2010-31.12.2010 na należności:	514
3.	Zmniejszenia w okresie 01.01.2010-31.12.2010 na należności:	64
4.	Stan rezerw celowych na należności pozabilansowe na 31.12.2010	456

8. Ryzyko kredytowe na rynku hurtowym oraz ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Bank zarządza ryzykiem kredytowym również w przypadku ryzyka kredytowego związanego z transakcjami przeprowadzanymi z podmiotami finansowymi (ryzyko kredytowe na rynku hurtowym). Bank zarządza ryzykiem kredytowym poprzez system limitów zdefiniowanych wobec poszczególnych kontrahentów. Bank zawiera transakcje na rynku hurtowym tylko z podmiotami, dla których są zdefiniowane wartości limitów.

Inwestycje kapitałowe stanowią kolejną grupę aktywów, w której może być zlokalizowane podwyższone ryzyko kredytowe. Bank angażował się kapitałowo w inne podmioty wyłącznie mając na uwadze względy strategiczne i osiągnięcie długoterminowych korzyści ze współpracy. Bank nie posiadał ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe.

Na dzień bilansowy Bank posiadał następujące zaangażowanie kapitałowe:

- Akcje w Banku Zrzeszającym Bank BPS S.A – działalność bankowa
- Udziały w Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Wieliczce – działalność produkcyjno - handlowa
- Udziały w Spółdzielni Rejonowej w Niepołomicach – działalność produkcyjno - handlowa
- Udziały w Spółdzielni Mieszkaniowej im. Witolda Kasperskiego w Krakowie – działalność usługowa
- Udziały w spółce PartNet sp. z o.o. – działalność pozostała
- Akcje Domu Maklerskiego Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. – działalność maklerska

Poszczególne ekspozycje kapitałowe w portfelu aktywów oraz ich wartość na dzień 31.12.2010 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Treść	Kwota ekspozycji posiadanych ze względu na przyjętą strategię (wartość bilansowa)	% kapitału jednostki	Liczba głosów na WZ
1.	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	1 094,5	0,62%	823 540
2.	SRH w Wieliczce	19,2	16,33 %	1
3.	Gminna Spółdzielnia w Niepołomicach	0,50	0,47%	1
4.	Spółdzielnia Mieszkaniowa Kraków	0,25	0,30%	1
5.	PartNet Sp. z o.o.	196,9	2,61%	3 937
6.	Dom Maklerski BPS SA	550,0	8,25%	575 000

Bank wyceniał zaangażowania kapitałowe wg ceny nabycia. Bank nie stosował na przestrzeni minionego roku obrachunkowego zmiany sposobu wyceny tych aktywów.

W Banku nie występowały aktywa lub zobowiązania finansowe, które należałoby nie później niż na dzień bilansowy wycenić według wartości godziwej wiarygodnie ustalonej.

Bank w 2010 roku nie dokonywał sprzedaży aktywów stanowiących ekspozycje kapitałowe. Nie dokonywał również ich przeszacowania. W kapitale własnym nie ujmowano żadnych zmian wynikających z dokonanej wyceny poszczególnych pozycji bilansowych.

W przypadku ekspozycji kapitałowych w papierach wartościowych (akcje) papiery te są papierami niedopuszczonymi do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych.

Bank nie prowadzi działalności związanej z nabywaniem udziałów i akcji w celu osiągnięcia zysków związanych z obrotem tymi instrumentami (działalność handlowa).

VI. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Płynność definiowana jest jako zdolność do finansowania wzrostu aktywów i terminowego wywiązywania się ze zobowiązań, w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty.

Polityka Banku w zakresie płynności zakłada finansowanie działalności, poza funduszami własnymi, głównie z pozyskanych do obrotu depozytów od sektora niefinansowego oraz budżetowego. Oznacza to, że Bank prowadzi działalność w taki sposób aby w dłuższym okresie czasu prowadzić działalność bez korzystania z rynku pieniężnego. Bank dopuszcza możliwość pozyskania dodatkowych krótkoterminowych środków od innych podmiotów na rynku pieniężnym (Bank Zrzeszający) na zaspokojenie przejściowego zapotrzebowania na środki, niemniej lokaty z Banku Zrzeszającego służą bieżącej regulacji płynności Banku i jako depozyty niestabilne powinny być zabezpieczone aktywami płynnymi. Środki te nie mogą służyć finansowaniu działalności kredytowej oraz aktywów długoterminowych.

Ograniczanie ryzyka płynności finansowej Banku odbywa się poprzez wykorzystanie najlepszych dostępnych dla Banku metod pomiaru, dostosowanych do rodzaju i skali prowadzonej działalności. Bank kształtuje strukturę aktywów i pasywów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych wskaźników finansowych, przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka płynności. Bank dokonuje okresowych przeglądów i weryfikacji wewnętrznych limitów płynności finansowej.

W celu określenia poziomu ryzyka płynności finansowej Bank wykorzystuje różne metody jego pomiaru i oceny, w tym:

- a) Badanie stabilności i koncentracji bazy depozytowej.
- b) Ocenę wielkości nadwyżki aktywów płynnych nad pasywami niestabilnymi.
- c) Limity dla inwestycji w poszczególne rodzaje aktywów.
- d) Analizy szokowe.

- e) Metodę urealnionej luki płynności.
- f) Kalkulacje wskaźników pomocniczych płynności, pozwalające na ocenę istotnych z punktu widzenia płynności relacji pomiędzy poszczególnymi pozycjami bilansowymi.
- g) Kontrole środków w kasie i na rachunku nostro.

W celu monitorowania ryzyka płynności Bank stosuje m.in. następujące limity płynności:

- a) Nadzorcze limity płynności.
- b) Limit na wskaźnik luki płynności.
- c) Limit na wskaźnik pokrycia pasywów niestabilnych aktywami płynnymi.
- d) Limity dla określonych inwestycji w poszczególne rodzaje aktywów, w tym określające źródła finansowania portfela kredytów, z uwzględnieniem portfela kredytów długoterminowych.
- e) Inne limity odnoszące się do struktury aktywów oraz pasywów, z uwzględnieniem oceny stabilności źródeł finansowania.
- f) Limity dotyczące pozycji pozabilansowych.

Bank posiada zdefiniowane plany awaryjnego działania w sytuacji kryzysowej zagrażającej płynności Banku. W ramach obowiązujących wewnętrznych procedur awaryjnych Bank posiada określone:

- a) Zasady monitoringu czynników uznanych za oznaki zagrożenia płynności (symptomy ryzyka płynności).
- b) Analizy scenariuszowe zdolności Banku do zaspokojenia zapotrzebowania na środki płynne (w przypadku kryzysu płynności w Banku i w sektorze bankowym).
- c) Zasady postępowania w przypadku zagrożenia utratą płynności w zależności od stopnia zagrożenia.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności:

- a) Raport dzienny dla celów zarządzania przepływami środków na rachunku bieżącym w okresie jednego dnia.
- b) Raport dzienny zawierający prognozę przepływu środków na okres 7 dni.
- c) Raport miesięczny dla Zarządu oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami obejmujący pomiar i monitorowanie pozycji płynności (wskaźniki płynności analiza finansowa w aspekcie płynności, monitoring limitów).

Informacje zawarte w Raportach dla Zarządu przekazywane są Radzie Nadzorczej w okresach półrocznych. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wielkością podejmowanego przez Bank ryzyka płynności. Zorganizowanie właściwego i skutecznego procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej oraz nadzór nad tym procesem należy do kompetencji Zarządu Banku.

Obok Rady Nadzorczej i Zarządu, koordynujących politykę zarządzania ryzykiem na najwyższym szczeblu, w procesie zarządzania płynnością Banku uczestniczą:

- a) Członek Zarządu odpowiedzialny za pion ekonomiczno-finansowy, bezpośrednio nadzorujący ryzyko płynności.
- b) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który opiniuje projekty strategii i polityk dotyczących zarządzania ryzykiem, procedury pomiaru, raportowania i limitowania ryzyka.
- c) Wydział Ryzyka i Analiz, który odpowiada za projektowanie i wdrażanie metod pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyk, projektowanie polityki zarządzania ryzykiem płynności, przeprowadzanie bieżących analiz oraz raportowanie na temat poziomu ryzyka płynności.
- d) Główny Księgowy, który odpowiada za operacyjne zarządzanie ryzykiem płynności, w tym za monitorowanie i zarządzanie płynnością złotową i walutową Banku w ramach obowiązujących limitów, utrzymanie i skład portfela aktywów płynnych na poziomie zabezpieczającym płynność finansową Banku.

Zgodnie z uchwałą KNF, Bank monitoruje oraz przestrzega nadzorcze wskaźniki płynności. W 2010 roku Bank spełniał wymagania wprowadzone uchwałą w zakresie minimalnych poziomów miar nadzorczych.

Bank w bezpiecznym stopniu angażuje środki klientów w działalność kredytową. Udział kredytów (wg wartości kapitału) w depozytach ogółem stanowił 68%, a w depozytach sektora niefinansowego 80%. Oznacza to, iż Bank jest w stanie zapewnić właściwy poziom płynności bez korzystania z rynku pieniężnego (depozyty hurtowe). Ponadto korzystny jest poziom płynności długoterminowej mierzonej udziałem aktywów trwałych w funduszach własnych, który wyniósł 38%.

Bank utrzymuje ryzyko płynności na bezpiecznym i stabilnym poziomie. Ryzyko utraty płynności nie stanowi zagrożenia dla Banku. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi oraz uwzględniając poziom ryzyka płynności Bank nie tworzy dodatkowego kapitału na pokrycie tego ryzyka.

VII. RYZYKO WALUTOWE

Ryzyko walutowe jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału z tytułu niekorzystnych zmian kursów walutowych. Uwzględniając strukturę bilansu Banku, ofertę produktową oraz profil klienta, istotne dla Banku ryzyka walutowe ograniczają się zasadniczo do ryzyka kursowego.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest zapewnienie rentowności działalności walutowej przy określonej, akceptowalnej przez Bank ekspozycji na ryzyko walutowe rozumiane jako prowadzenie działalności walutowej w ramach przyjętych przez Bank limitów.

W 2010 roku Bank posiadał walutowe aktywa i pasywa odsetkowe w następujących walutach: EUR, USD, GBP, CHF. Bank nie udzielał kredytów w walutach obcych.

Bank w procesie zarządzania ryzykiem walutowym dokonuje pomiaru tego ryzyka oraz jego ograniczania poprzez:

- a) Wyliczanie pozycji walutowych netto oraz limitowanie dopuszczalnych otwartych pozycji w poszczególnych walutach
- b) Wyliczanie pozycji całkowitej oraz ustalenie limitu w odniesieniu do funduszy własnych
- c) Wyliczanie wartości zagrożonej (VaR 1 dniowy) oraz limitowanie tej wartości w odniesieniu do poziomu funduszy własnych.
- d) Przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Bank wylicza wartości VaR na podstawie obserwacji historycznych kursów walutowych z ostatnich 250 dni roboczych przy założeniu 99% przedziału ufności. Testy warunków skrajnych dla ryzyka walutowego służą określeniu potencjalnej straty na jaką narażony jest Bank przy wystąpieniu bardzo niekorzystnych (skrajnych) zmian kursów walutowych. Bank przeprowadza w ramach testów warunków skrajnych scenariusze historyczne – scenariusze na podstawie historycznych obserwacji kursów walutowych.

Limity na pozycje indywidualne oraz limit na pozycję całkowitą monitorowane są w trybie dziennym, limit VaR monitorowany jest w cyklu dekadowym.

Bank stosuje dla obliczania wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe metodę podstawową. Oznacza to, że Bank tworzy wymóg na ryzyko walutowe w sytuacji posiadania otwartej pozycji walutowej całkowitej w wysokości przekraczającej 2% funduszy własnych.

W całym 2010 roku średni poziom ryzyka walutowego kształtował się na niskim poziomie. Dane dotyczące poziomu pozycji całkowitej w 2010 roku przedstawiono w tabeli:

Treść		Wartość (tys. zł.)	% funduszy własnych
Pozycja walutowa całkowita w 2010 r.	Poziom maksymalny	1.024	3,44%
	Poziom średni	27	0,09%

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko walutowe:

- a) Raport dzienny dla Głównego Księgowego obejmujący informacje o pozycjach indywidualnych, pozycji całkowitej oraz wyniku z rewaluacji.
- b) Raport dekadowy o poziomie VaR dla Głównego Księgowego,
- c) Raport miesięczny dla Zarządu,

Informacje zawarte w raportach dla Zarządu przekazywane są Radzie Nadzorczej w okresach półrocznych.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym w Banku uczestniczą:

- a) Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad wielkością podejmowanego przez Bank ryzyka walutowego, akceptuje politykę Banku w zakresie ryzyka walutowego.
- b) Zarząd Banku, który zapewnia organizowanie właściwego i skutecznego procesu zarządzania ryzykiem walutowym oraz nadzór nad tym procesem, dokonuje oceny raportów z analizy ryzyka walutowego i podejmuje na tej podstawie decyzje operacyjne i strategiczne.
- c) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który jest ciałem doradczym, który opiniuje i kontroluje bankową politykę zarządzania aktywami i pasywami, koordynuje zarządzanie ryzykiem bankowym, w tym ryzykiem walutowym.
- d) Główny Księgowy, który odpowiada za utrzymanie i skład portfela aktywów i pasywów walutowych na poziomie zapewniającym utrzymanie poziomu ryzyka na akceptowanym poziomie oraz zapewniającym realizację dodatnich wyników finansowych na prowadzonej działalności walutowej.
- e) Wydział Ryzyka i Analiz, w którego kompetencjach jest raportowanie na temat ryzyka walutowego, przeprowadzanie okresowych analiz tego ryzyka, weryfikacja metody pomiaru i limitowania tego ryzyka, określanie efektywnych metod monitorowania limitów, w tym powiadamiania o ich przekroczeniu.
- f) Wydział Audytu Wewnętrznego, który w procesie zarządzania ryzykiem walutowym dokonuje oceny organizacji procesu zarządzania ryzykiem walutowym oraz oceny adekwatności i jakości procedur dotyczących zarządzania ryzykiem walutowym.
- g) Pozostałe komórki i jednostki organizacyjne uczestniczące w zarządzaniu ryzykiem walutowym przekazują informacje niezbędne do zarządzania ryzykiem walutowym w trybie wskazanym w regulacjach wewnętrznych.

VIII. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych.

Ryzyko stopy w Banku dotyczy ryzyka w księdze bankowej. Bank w 2010 roku nie przeprowadzał operacji w portfelu handlowym. W związku z charakterem podstawowej działalności Banku skoncentrowanej na obsłudze klientów detalicznych oraz założeniami polityki Banku określającymi marżę odsetkową oraz przychody pozaodsetkowe jako podstawowe źródła przychodów. Polityka Banku nie zakłada dążenia do przyjmowania na siebie większego ryzyka stopy procentowej oraz otwierania w tym celu pozycji. Nie oznacza to jednak, że ryzyko stopy procentowej co do zasady w Banku jest niewielkie. Na zwiększony poziom ryzyka stopy procentowej ma wpływ struktura bilansu (w odniesieniu do pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych), która jest zdeterminowana oferowanymi produktami w taki sposób, że może to wpływać na powstawanie znaczącego

niedopasowania terminów przeszacowania czy stawek bazowych.

W związku z powyższym przyjęte wewnętrzne limity ryzyka stopy procentowej dopuszczają ograniczony zakres wrażliwości wyniku odsetkowego i wartości kapitałów własnych na zmianę poziomu rynkowych stóp procentowych. Ryzyko stopy procentowej podlega systemowi limitów wewnętrznych określających maksymalną wrażliwość wyniku odsetkowego na zmiany stóp procentowych. Akceptowalna wielkość ekspozycji na ryzyko w księdze bankowej jest uzależniona od aktualnego poziomu kapitałów własnych, a pośrednio w ramach weryfikacji limitów od wyników finansowych aktualnych i planowanych na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie zmienności wyniku finansowego wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Ryzyko stopy procentowej wynika z 4 podstawowych źródeł:

- a) Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – odnosi się przede wszystkim do portfela bankowego i wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek.
- b) Ryzyko bazowe – wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania.
- c) Ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku.
- d) Ryzyko opcji klienta – wynika z wpisanych w produkty bankowe opcji klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym. Obejmują one kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie. Opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla ich posiadacza i nie jest korzystne dla sprzedającego takie opcje.

Zarządzając ryzykiem stopy procentowej Bank korzysta z dostępnych metod pomiaru dostosowanych do rodzaju i skali prowadzonej działalności. Bank doskonali miary ryzyka stopy procentowej i dostosowuje do zmiany rodzaju i skali działalności. Bank w okresach rocznych dokonuje przeglądu regulacji obejmujących proces zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Metody pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowane w Banku:

- a) Analiza i pomiar ryzyka stopy procentowej metodą luki niedopasowania terminów przeszacowania.
- b) Symulacja możliwego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku.
- c) Analiza ryzyka bazowego i ryzyka opcji klienta.

Bank mierzył poziom ryzyka stopy procentowej dla wszystkich walut łącznie, z uwagi na niewielki udział pozycji odsetkowych w walutach w sumie bilansowej. Udział pozycji odsetkowych w walutach obcych na koniec 2010 roku zarówno po stronie aktywów jak i pasywów kształtował się na poziomie ok. 1% sumy bilansowej.

Depozyty o nieokreślonym terminie wymagalności (depozyty bieżące) ujmowane są w analizie wg wartości nominalnej i bank zakłada rolownie tych środków i utrzymanie w związku z tym stosowanej polityki lokacyjnej. Jako pozycje o oprocentowaniu zależnym od Banku ujmowane są w przedziale przeszacowania 1-30 dni.

W analizie luki zgodnie z przyjętą w Banku metodologią wyeliminowano pozycje o zerowym oprocentowaniu oraz inne pozycje niewrażliwe na spadki stóp procentowych (po stronie aktywów jak i

pasywów). Luka niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami na dzień 31.12.2010 r. prezentuje się następująco.

Wyszczególnienie	OGÓŁEM:	1 dzień	od 2 dni do 30 dni	od 1 m-ca do 3 m-cy	od 3 m-cy do 6 m-cy	od 6 m-cy do 12 m-cy	od 1 roku do 3 lat	powyżej 3 lat
Aktywa	444 259	217 559	103 501	82 146	2 607	37 981	464	0
Pasywa	399 066	12 677	331 937	40 125	14 096	232	0	0
Luka	45 193	204 882	-228 436	42 021	-11 489	37 749	464	0
Luka narastająco		204 882	-23 554	18 467	6 978	44 727	45 191	45 191

Przy szacowaniu potencjalnej straty przyjęto założenie nieujemnych stóp procentowych. W analizie Bank uwzględnił ograniczoną możliwość spadku oprocentowania pozycji, dla których oprocentowanie na dzień analizy było niższe niż zakładany poziom spadku oprocentowania oraz, dla których możliwości zmiany oprocentowania ograniczają zapisy umowy (np. stawki minimalne).

W 2010 roku Bank w ramach pomiaru poziomu ryzyka przeszacowania dokonywał m.in. wyliczenia potencjalnej zmiany wyniku finansowego (odsetkowego) w sytuacji szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych przy zmianie stóp procentowych o 200 pb. Wg stanu na 31.12.2010 r. struktura pozycji odsetkowych generowała wrażliwość Banku na zmianę stóp procentowych na następującym poziomie

	Treść	200 pb.
1.	Oszacowana fluktuacja wyniku odsetkowego przy wzroście stóp	-130 tys. zł.
2.	Oszacowana fluktuacja wyniku odsetkowego przy spadku stóp	32 tys. zł.

W powyższych obliczeniach ryzyka przeszacowania nie uwzględnia się poziomu wykorzystania opcji klienta. W odrębnej analizie ryzyka opcji klienta Bank dokonuje pomiaru poziomu wykorzystania opcji klienta, rozumianej jako prawo klienta do wcześniejszej wypłaty depozytu i wcześniejszej spłaty kredytu o stałej stopie procentowej.

Na profil ryzyka stopy procentowej istotny wpływ mają stosowane minimalne stopy procentowe w umowach kredytowych. Zapisami o minimalnych stopach procentowych objęta jest istotna część wartości portfela kredytowego. W przypadku braku zapisów o minimalnych stopach (lub np. renegocjacji przez klientów warunków umów) poziom wrażliwości na spadek wyniku odsetkowego wzrasta istotnie. Oszacowana strata przy takim założeniu dla spadku stóp o 200 pb. wynosi 2 mln zł. Niemniej wartość ta (przy pozostałych warunkach bez zmiany) nie zagraża dodatniej rentowności ani naruszeniu kapitałów własnych.

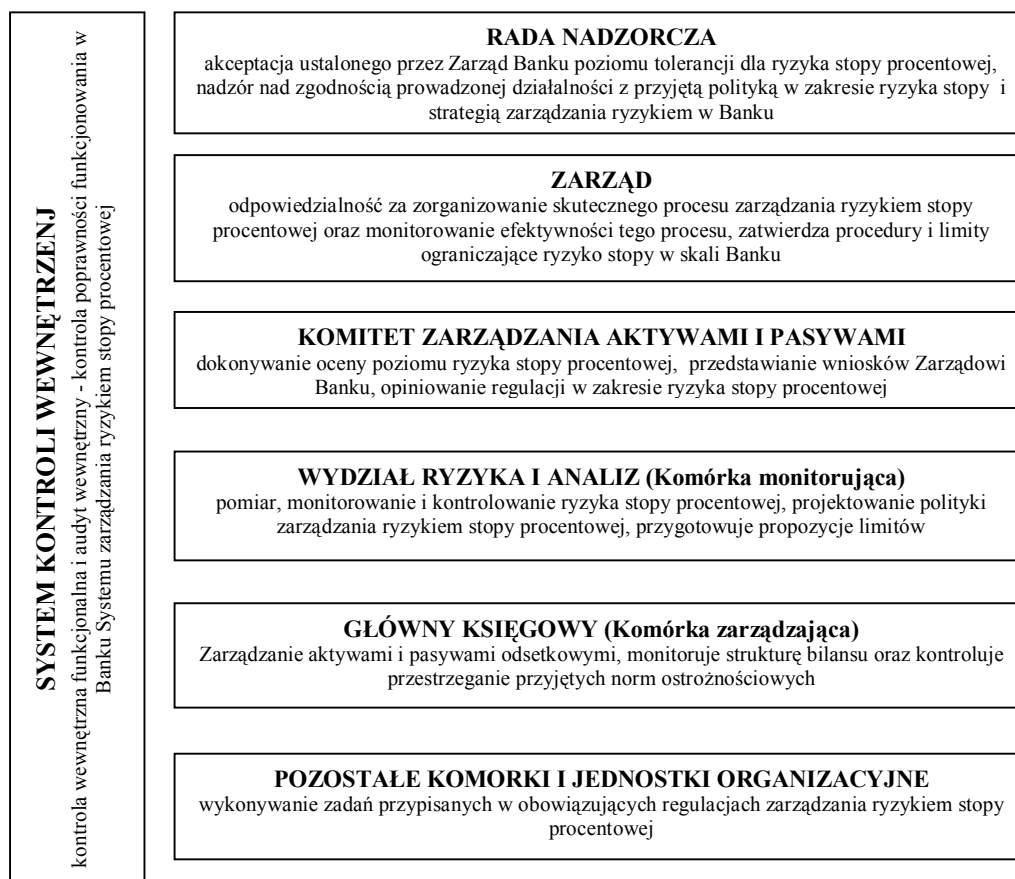
	Treść	200 pb.
1.	Oszacowana fluktuacja wyniku odsetkowego <u>przy spadku</u> stóp - z uwzględnieniem minimalnych oprocentowań	+32 tys. zł.
2.	Oszacowana fluktuacja wyniku odsetkowego <u>przy spadku</u> stóp - przy braku minimalnych oprocentowań	-2.069 tys. zł.

Bank w ramach ryzyka stopy procentowej narażony jest również na ryzyko bazowe (czyli nierównomiernej zmiany stóp w poszczególnych segmentach, rynkach). Wynika to ze struktury aktywów i pasywów. Po stronie pasywów 13% środków oprocentowane jest wg stawki Wibid, a 1% zależne od redyskonta. Pozostałą grupę (86%) stanowią środki zależne od decyzji Zarządu (stopa banku). W aktywach oprocentowanych z kolei dominują pozycje o oprocentowaniu zależnym od stawek rynku międzybankowego, które stanowiły 83% aktywów. Aktywa zależne od redyskonta stanowiły 7%. Dla pozostałej części aktywów oprocentowanie uzależnione jest od stopy banku (10% aktywów). W 2010 roku alokowana kwota kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej dotyczyła ryzyka bazowego.

W ramach raportowania ryzyka stopy procentowej Zarząd Banku otrzymuje w okresach miesięcznych raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko stopy procentowej. Raport ten zawiera informacje o sytuacji na

rynku stóp procentowych, strukturę aktywów i pasywów w aspekcie narażenia na ryzyko stopy procentowej, poziom narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka stopy procentowej, prognozę wyniku odsetkowego, poziom wykorzystania limitów. Raport ten kierowany jest również do Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami. Zarząd Banku informacje zawarte w raportach przekazuje Radzie Nadzorczej w okresach półrocznych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uwzględniono strukturę i kompetencje wynikające z Regulaminu Organizacyjnego. W Banku przyjęty został następujący schemat organizacyjny zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

IX. RYZYKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne - określa się w Banku jako ryzyko poniesienia straty lub zmniejszenia zysku poniżej określonego poziomu, wynikające z nieodpowiednich lub wadliwych procesów wewnętrznych, błędów ludzkich, wadliwego działania systemów: logistycznych, technicznych i teleinformatycznych lub zaistnienia niekorzystnych zdarzeń zewnętrznych. Do obszaru ryzyka operacyjnego włącza się również ryzyko prawne.

W ramach pomiaru ryzyka operacyjnego Bank buduje historyczną bazę zdarzeń operacyjnych z uwzględnieniem ich skutków. Dane te gromadzone są z podziałem na obszary działania, kategorie i rodzaje zdarzeń w centralnej informatycznej bazie danych. Proces rejestracji zdarzeń ryzyka operacyjnego jest wspierany przez system informatyczny AZRO. System ten wykorzystywany jest przez Bank Zrzeszający oraz niektóre banki spółdzielcze. Monitorowanie zagrożeń pozwala na podejmowanie działań w zakresie ograniczania skutków zdarzeń oraz wdrażania instrumentów ograniczających ryzyko w przyszłości.

Niezależnie od centralnego rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego Bank dokonuje pomiaru skali ponoszonego ryzyka operacyjnego w oparciu o takie informacje jak skargi od klientów (pokazujące

ewentualne ułomności procedur, procesów lub systemów Banku) wraz z opisem spraw oraz podjętych decyzji, dane o sprawach sądowych z powództwa klientów i Banku, przerwy w ciągłości działania z uwagi na awarie systemów informatycznych. Pomiar ryzyka operacyjnego prowadzony jest również z wykorzystaniem wyników kontroli wewnętrznej funkcjonalnej, audytu wewnętrznego.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne w działalności poprzez: stosowanie szeregu instrumentów, które obejmują:

- a) Instrumenty zapobiegające – czyli adekwatne procedury, standardy w obszarach czynności, procesów i produktów, a w szczególności:
 - Normy jakościowe: standardy czynności, produktów i procesów określone w obowiązujących regulacjach, których przestrzeganie jest poddawane kontroli. Adekwatność niektórych z nich oceniana jest na podstawie testów (np: test odtworzenia działalności).
 - Zarządzanie zasobami ludzkimi: właściwy dobór i przygotowanie pracowników do pełnienia powierzonych obowiązków przy jednoczesnych okresowych ocenach kadry pracowniczej oraz właściwej motywacji. Kluczowymi czynnikami w tym zakresie jest zapewnienie zastępstw w nagłych przypadkach oraz zabezpieczenie przed „monopolizacją wiedzy”.
 - Zarządzanie organizacją, m.in.:
 - kształtowanie efektywnej struktury organizacyjnej
 - rozdzielenie funkcji operacyjnych i kontrolnych.
 - kontrola wewnętrzna funkcjonalna wstępna, bieżąca oraz następną,
 - limity w zakresie podejmowania decyzji lub dokonywania operacji w Banku,
- b) Instrumenty zabezpieczające i redukujące skutki zdarzeń ryzyka operacyjnego:
 - Plany utrzymania ciągłości działania: kompleksowe plany utrzymania ciągłości działania na wypadek zaistnienia niektórych zdarzeń operacyjnych (w szczególności elementów kluczowych: np awaria zasilania, awaria systemów informatycznych).
 - Plany odtworzenia działalności i plany awaryjne: Adekwatne procedury wynikające z planu odtworzenia działalności Banku na wypadek katastrofy lub awarii (np: pożar, atak terrorystyczny, utrata danych).
 - Ubezpieczenia: Ubezpieczenia majątkowe, którym podlegają (mogą podlegać) w szczególności budynki i budowle, wyposażenie itp.
- c) Instrumenty sygnalizujące czyli wykorzystanie raportów Wydziału Audytu Wewnętrznego kontrolującego prawidłowość procesów, działań i procedur ze standardami etyki i profesjonalizmu.

W przypadku nadmiernego wzrostu ryzyka (powyżej poziomu akceptowalnego) do podstawowych metod ograniczania ryzyka operacyjnego należą m.in:

- a) Modyfikowanie wewnętrznych aktów normatywnych w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego,
- b) Rozszerzone monitorowanie ryzyka operacyjnego w sytuacjach stwarzających realne zagrożenie przekroczenia wartości progowych akceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego,
- c) Przenoszenie odpowiedzialności (outsourcing), przy uwzględnieniu ryzyka związanego ze zleceniem czynności bankowych na zewnątrz,
- d) Dodatkowe zabezpieczenia fizyczne ludzi, pomieszczeń, sprzętu, dokumentów i informacji.

W zakresie ograniczania ryzyka operacyjnego również obowiązują m.in. procedury związane z realizacją polityki bezpieczeństwa, dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy, zasad ochrony zasobów Banku, zarządzania ciągłością działania, ochrony danych osobowych, informacji niejawnych oraz zasad zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych.

W Banku funkcjonuje struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmująca wszystkie komórki/jednostki organizacyjne. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym ma charakter zdecentralizowany i realizowane jest przez wszystkich kierujących jednostkami i komórkami organizacyjnymi. W ramach bieżącego zarządzania podejmowane są działania mające na celu ocenę skali występującego ryzyka, ograniczenie skutków występujących zdarzeń oraz redukcję ryzyka w przyszłości.

Każdy pracownik w ramach swojej komórki organizacyjnej ma za zadanie identyfikować zdarzenia ryzyka operacyjnego, które następnie są gromadzone w dedykowanej do tego celu bazie. Zdarzenia są okresowo monitorowane przez Wydział Ryzyka i Analiz pod względem liczby występujących zdarzeń oraz wielkości strat. Monitorowanie zagrożeń pozwala na podejmowanie działań w zakresie ograniczania skutków zdarzeń oraz wdrażania instrumentów ograniczających ryzyko w przyszłości.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad skutecznością systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku. Zarząd Banku odpowiada za wdrożenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Funkcję opiniodawczą w zakresie podejmowanych działań mających wpływ na ryzyko operacyjne pełni Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym. Funkcję pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego sprawuje Wydział Ryzyka i Analiz.

System raportowania w zakresie ryzyka operacyjnego obejmuje:

- a) bieżącą informację dla Zarządu o wszystkich istotnych stratach z tytułu ryzyka operacyjnego.
- b) informację kwartalną dla Zarządu oraz Komitetu Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne. Informacja ta zawiera m.in.
 - analizę strat poniesionych przez Bank z tytułu zrealizowanego ryzyka operacyjnego oraz zdarzeń mających charakter incydentów.
 - analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (tzw. KRI).
 - poziom obecnych i prognozowanych wymogów kapitałowych na ryzyko operacyjne.

Zarząd Banku przekazuje w okresach półrocznych informacje o ryzyku operacyjnym Radzie Nadzorczej Banku.

X. POZOSTAŁE RODZAJE RYZYKA

Poza ryzykami opisanymi powyżej Bank wg stanu na 31.12.2010 r. uwzględniał w procesie zarządzania ryzykiem następujące rodzaje ryzyka:

- a) utraty reputacji,
- b) braku zgodności,
- c) zmian makroekonomicznych (cyklu gospodarczego),
- d) strategicznego.

Ryzyko braku zgodności należy rozumieć jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Zgodność oznacza podejmowanie przez osoby zatrudnione w Banku działań nie naruszających obowiązujących:

- a) przepisów prawa,
- b) wewnętrznych regulacji Banku, procedur postępowania,
- c) norm etycznych.

Podstawą zgodności jest legalność działań wszystkich pracowników Banku. Zgodność to legalne działanie na rzecz i w najlepszym interesie Banku. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności ma na celu zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, standardami. Zgodność przejawia się w szczególności w przestrzeganiu Ustawy Prawo bankowe oraz innych przepisów prawa, przestrzeganiu właściwych standardów rynkowych, przeciwdziałaniu nadużyciom, przeciwdziałaniu praniu pieniędzy.

Identyfikacja ryzyka braku zgodności jest procesem ciągłym i odbywa się na poziomie każdej komórki/jednostki organizacyjnej Banku. W celu ograniczenia ww. ryzyka Bank stale podnosi wiedzę z zakresu ryzyka braku zgodności wśród pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem informowania o zmianach wprowadzonych w przepisach wewnętrznych w związku ze zmianami prawa powszechnie obowiązującego i regulacji nadzorczych. Bank zapoznaje pracowników z zasadami dobrej praktyki bankowej, tworzy adekwatne do prowadzonej działalności, spójne wewnętrznie przepisy, a także śledzi zmiany przepisów prawa.

W operacyjnym zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank stosuje mechanizmy redukcji ryzyka braku zgodności, które obejmują m.in.:

- a) Korzystanie z wzorców przyjętych przez Zrzeszenie, przy opracowaniu regulacji wewnętrznych.
- b) Korzystanie z informacji otrzymywanych od Banku Zrzeszającego o zmianach w przepisach prawa.
- c) Dokonywanie przeglądów regulacji wewnętrznych po uzyskaniu wiadomości o przyjętych i wchodzących w życie zmianach prawnych.
- d) Możliwość zasięgania opinii Radcy Prawnego w zakresie regulacji wewnętrznych, w tym wzorców umów.
- e) Szkolenia kadry kierowniczej i pracowników dotyczące spełniania wymagań legalności w zakresie działania Banku.
- f) Kontrole funkcjonalne i bieżącą reakcję kadry kierowniczej w przypadku stwierdzenia zachowań pracowników niezgodnych z przyjętymi w Banku standardami postępowania.
- g) Stosowanie przyjętych zasad postępowania i norm etycznych, którymi powinni kierować się wszyscy pracownicy Banku.

Bank monitoruje również skutki ryzyka braku zgodności w okresach historycznych. Analiza skutków dokonywana jest m.in. poprzez:

- a) Pomiar poniesionych kosztów będących wynikiem materializacji ryzyka braku zgodności (skutki finansowe).
- b) Analizę niefinansowych skutków ryzyka braku zgodności w ramach rejestrowania zdarzeń ryzyka operacyjnego. Analizowanie zgłaszanych incydentów naruszenia polityki zgodności, incydentów ryzyka operacyjnego w tym: zgłaszanych problemów etycznych, a także istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego.
- c) Pomiar czynników obrazujących poziom ryzyka braku zgodności: np. liczba prowadzonych spraw sądowych przeciwko Bankowi, spory prawne, których stroną jest Bank dotyczące interpretacji przepisów, zapisów umów itp.

Organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje dwa poziomy:

- a) Poziom strategiczny – obejmujący działania Zarządu i Rady Nadzorczej zmierzające do ustanowienia norm, polityk, przepisów wewnętrznych Banku, a także ustanowienie i monitorowanie skuteczności działania jednostki ds. ryzyka braku zgodności oraz innych komórek organizacyjnych, których zadaniem jest działanie w ich imieniu na rzecz legalności, przejrzystości i wiarygodności,
- b) Poziom operacyjny – działania każdego pracownika na każdym szczeblu organizacyjnym Banku, opierające się na świadomości przyjętych wartości i przestrzeganiu zdefiniowanych przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą zasad legalności, przejrzystości i wiarygodności działań wpisanych w regulacje wewnętrzne.

Informacja z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności przedstawiana jest Zarządowi w formie raportu w okresach półrocznych, natomiast Radzie Nadzorczej w okresach rocznych.

Ryzyko utraty reputacji jest to obecne lub przewidywane ryzyko dla przychodów i kapitału, wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, udziałowców lub regulatorów.

Jest to ryzyko związane z charakterem opinii obecnych lub potencjalnych klientów na temat Banku, zmieniające się w zależności od informacji, jakie napływają do klientów Banku, pozostałych usługobiorców oraz z otoczenia.

Ryzyko utraty reputacji zaliczyć należy do ryzyk, które trudno jest oszacować metodami ilościowo-jakościowymi. W toku normalnej działalności ryzyko to jest nieistotne i wydaje się nie mieć kluczowego wpływu na działalność Banku, niemniej brak świadomości właściwego monitorowania tego ryzyka oraz zarządzania nim jest niedopuszczalne w działalności Banku.

Informacje dotyczące ryzyka reputacji są raportowane w poszczególnych jego wymiarach w zależności od czynnika, który to ryzyko generuje. Informacje o zdarzeniach mających wpływ na ww. ryzyko (jeżeli zostały stwierdzone) są zawarte w cyklicznych raportach z ryzyka operacyjnego, ryzyka braku zgodności czy też ryzyka płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem utraty reputacji Zarząd Banku prowadzi politykę medialną mającą na celu utrzymanie wizerunku Banku jako stabilnej i bezpiecznej instytucji finansowej, dokonuje oceny raportów dotyczących ryzyka operacyjnego pod kątem wpływu na ryzyko utraty reputacji, prowadzi politykę kadrową, która zapewnia nabór pracowników o wysokich kwalifikacjach, wprowadza mechanizmy kontrolne we wszystkich istotnych procesach składających się na zarządzanie Bankiem. Wydział Ryzyka i Analiz dokonuje oceny wpływu zdarzeń rejestrowanych w ramach ryzyka operacyjnego na poziom ryzyka utraty reputacji.

Ryzyko zmian makroekonomicznych (cyklu gospodarczego) to ryzyko wynikające z nieuwzględnienia przez wewnętrzne modele kredytowe Banku wpływu cyklu gospodarczego, wskutek czego następuje uzależnienie wielkości wymogów kapitałowych od fazy cyklu gospodarczego.

Bank zarządza ryzykiem cyklu gospodarczego przez:

- a) Dokonywanie okresowych testów warunków skrajnych. Wyniki tych testów pozwalają zidentyfikować kluczowe obszary z punktu widzenia parametrów makroekonomicznych odzwierciedlających zachowanie gospodarki w fazie dekonjunktury. Testy te dotyczą: ryzyka płynności, ryzyka stopy procentowej, ryzyka walutowego, ryzyka kredytowego.
- b) Monitorowanie zmian otoczenia makroekonomicznego pod kątem wpływu na działalność Banku oraz podejmowanie na podstawie tych analiz decyzji strategicznych i operacyjnych.
- c) Uwzględnianie parametrów ekonomicznych oraz ich prognoz w planowaniu finansowym, zarządzaniu bieżącą działalnością oraz okresową weryfikacją przyjętych założeń i prognoz długoterminowych.
- d) Zwiększenie poziomu kapitału wewnętrznego w zależności od aktualnej/ prognozowanej fazy cyklu gospodarczego (recesja, wzrost gospodarczy).

W procesie zarządzania ryzykiem makroekonomicznym Wydział Ryzyka i Analiz opracowuje okresowe informacje na temat aktualnej i prognozowanej sytuacji makroekonomicznej. Informacje o wpływie sytuacji makroekonomicznej na poszczególne rodzaje ryzyka przekazywane są w ramach okresowych raportów i analiz ryzyka. Zarząd Banku uwzględnia bieżącą i perspektywiczną sytuację gospodarczą i na tej podstawie podejmuje decyzje strategiczne i operacyjne poprzez stosowne zmiany w kierunkach polityki kredytowej, zasadach udzielania kredytów, strategii działania.

Ryzyko strategiczne to ryzyko zmniejszenia dochodów i kapitału, a także możliwość utraty potencjalnych korzyści wynikająca ze zmiany w otoczeniu biznesowym oraz braku reakcji na te zmiany, a także błędnych decyzji co do kierunku rozwoju działalności lub wadliwej ich realizacji. Ryzyko strategiczne jest zasadniczo zależne od:

- a) Spójności celów strategicznych.
- b) Przyjętej strategii dla realizacji tych celów.
- c) Środków na realizację tych celów oraz jakości procesu ich wdrożenia.

W procesie zarządzania ryzykiem strategicznym:

- a) Zarząd Banku opracowuje strategię działania, którą zatwierdza Rada Nadzorcza Banku. Strategia określa zadania do wykonania w ramach czasowych na jaki opracowana została strategia.
- b) Rada Nadzorcza zatwierdza strategię oraz dokonuje oceny jej realizacji.
- c) Wydział Ryzyka i Analiz dokonuje okresowych ocen realizacji strategii w tym realizacji prognoz finansowych i przedstawia stosowne wnioski Zarządowi.
- d) Zarząd dokonuje w uzasadnionych przypadkach aktualizacji przyjętej strategii, w tym w związku ze zmianami parametrów makroekonomicznych, sytuacji rynkowej i wewnętrznej Banku. Zmiany podlegają zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.
- e) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami pełni funkcje opiniodawcze w procesie zmian w strategii działania oraz przyjęcia nowej strategii.